

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinshemii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 4

urn:nbn:de:bsz:31-103771

seruat, eoque omnibus incommodis exposita est, quæ sarcinarum multitudinem sequi mox dicemus; quin & morbis magis est obnoxia, & contagia velocius vulgat. E contra hostium paucitas regenti apta, inuicem conspicua, nullamque nisi in virtute spem habens, acriore disciplina agit, occasionibus solertius imminet, destinata promptius exsequitur, sæpe etiam desperatione accensa facit, ut verum dixisse videatur Iustinus 20, 5, 3. *insperata interdum sperata victoria certior est.* Quæ hac posteriore periodo breuitatis studio in pauca compegi, iis exempla. Lucern, atque firmamentum petet studiosus ex Tacito H. 2, 77, 4. Lilius 6, 13, 37, 41, 2. Floro 2, 18, 13. Xenophonte hist. lib. 7. ubi de Archidamo qui Epaminondam Spartam inuadentem repulit. Impedimenta vero & sarcinæ quantum obstant, si modum excedant, Darius infra 5, 1, 6. ait didicisse vsu, pretiosam nimicum suppellectilem, polliceque, & spadarum agmina, nihil aliud fuisse, quam onera & impedimenta. eadem trabentem Alexandrium, quibus antea vicisset, inferiorem fore. in eundem fere sensum, quo & 4, 14, 16. quæ antea pro illis erant, in contrarium conuersa sunt: nostrum mobile & expeditum agmen est; illud præda graue, implicatos ergo spoliis nostris trucidabimus: eademque res & causa victoria erit, & fructus. quo loco, cum præter morem nostrum hæc annotatio iam excreuerit, plura dicere est animus.

3, 3, 28. *DARIUS*) Haud recte hæc diuellebantur à prioribus, ut noui capituli initium essent. est enim manifesta oppositio atque comparatio vtriusque exercitus, quam hoc epiphonemate claudit, ut bene Raderus adnotat.

TANTÆ MULTITUDINIS REX) Sic infra 4, 1, 1. & 12. appellatur tanti exercitus rex.

3, 4, 1. *CAPPADOCIÆ*) Eam enim quæ cis Halym fluuium est, omnem; & partim vterioris occupauerat. Arrian. 2, 1, 20. nondum tamen perdomita gente, quippe quam in duabus Darii pugnis postea à Persis stetitisse legitur apud Arrian. 3, 2, 8. & 22. & nostrum 4, 12, 12. quin & post prælium Issicum Lydiam recuperare tentauit infra 4, 1, 34. Et sane non diu in fide atque ditione Alexandri mansisse ostendemus DEO volente infra 10, 10, 3. Porro qui hic *Abistamenes* legitur Cappadociæ Satrapa; cum Arrianus citato loco *Σαβίρατος* appellat: in quibusdam Mss. Curtii diuisa voce est, *ab Histamene*. Aldi editio habet, *Aristamene*. ex qua variatione colligas locum non omnino sanum esse, ut vel Arriano potius accedas, cuius descriptura non ambigitur. *Stamenem* quendam agnoscit Arrianus 4, 3, 18.

CASTRÀ CYRI) Noster Curtius hic abit à mente Arriani 2, 1, 21. qui castra Cyri à Cyro minore dicta ait, Curtius à maiore qui Cræsum cepit. Modius negat sibi liquere vter recte sentiat. Ego haud dubius pro Arriano steterim, cui Xenophon fauet. Nam de Cyri maioris contra Cræsum euntis castris hæc, vix vlla mentio, nisi cum in Pteriam venit regionem Cappadociæ, non procul Sinope ad Pontum Euxinum sita, qui locus erat munitissimus. Eodemque loco sua Cyri maior castra metatus est. Sed enim cum Pteria recedat ad Pontum Euxinum, & iuxta Sinopen, quæ procul abest ab aditu Ciliciæ, sita sit, hæc Cyri maioris castra huc non pertinebunt, cum hæc à Pylis Ciliciæ non amplius quinquaginta stadiis absint, quæ paulo amplius sesquimillari efficiunt. Nec lego vsquam hic habuisse Cyrum maiorem statiuam. Sed de Cyro minore ex Xenophonte *ἄραβας*. lib. 1. res certa est, ut omnino concedam in Arriani partes. Nam Xenophon easdem fauces & simul Cyri minoris ad easdem aduentum castraque, hæc verbis exponit: *Hinc in Ciliciam traiectionem molitur. Auius erat via chorulis (plaustris inuis, si legas ἄραβας & ἄραβας, Curtius tamen 3, 4, 12. quaternos armatos ait cepisse) admodum ardua, & copiis militaribus, si sit qui arceat, inaccessa atque inexpugnabilis.* *Dicabatur hinc*

huic imminenti iuga Syennesis (rex Ciliciæ) obsidere, adiunq̄ue cissodire. Quapropter (Cyrus) unum diem in campis subleat. Ad hunc plane locum & castra Cyri minoris venit, ut Arrianus docet, Alexander, antequam Pylas seu angustias exploraret & ingrederetur. Aberant castra Cyri à portis Ciliciæ quinquaginta stadia in campo sita, ut monui. Strabo lib. 12. emendandus videtur ab operarum macula, cum ita scribitur *καὶ κερὶν σπαρταδὸν διὰ Τούτων*. Et Cyri (Cyri legendum) castra per Tyanas, Raderus.

IN LYDIAM DVCKERET) Ita scripsi, expuncta voce exercitum, ut superuacua, quam nec Danielis Ms. neq̄ duo Palatini agnoscunt. Vide Sigon. in Liuium pag. 57.

3, 4, 3. ARSANES) Ita potius scribendum iudico quam cum Aldo, & Eusebio, & Arriano 1, 5, 18. & 2, 1, 23. (quem vel hinc emendandum putem) *Arsanes*. ista enim terminatio Persicis nominib. vsitator. Immo si Herodoto 1, 139. credimus, perpetua. Nec sane moueor, quod in Æschyli Persis in prologo sic quoque reperitur *Arsanes*: manet enim adhuc prior ratio, & idem infortunium hunc quoque corrumpere potuit quod ceteros. nam & illorum haud minor est numerus, apud quos *Arsanes* scribitur.

MEMNON) Apud Arrianum 1, 5, 19. Diodor. 17, 18. Tale consilium apud Saxonem pr. hist. Danicæ legitur Dornonis Curetum Regis, quo loco verissime emendauit Barthius ad Claudian. in Rufin. 2, 110. *indemnes à telis Danorum victores fore poterimus. cum esset: indemnes aliis Danorum auctores.* His dictis, subiungit Saxo, *quæcumque tutatu difficilia animaduertit, defensionis dissidentia populatus, adeo hostitem sentiam in vastanda patria præcurrit, ut nihil quod à superuenientibus occupari posset intactum relinqueret.* Sed de hac re vberius ad 4, 14, 2. Quod hic subiicit Curtius, *populator terræ, quam à populationibus vindicare debueras: id nostris ducibus atque militibus tam exacte conuenit, ut multum operæ studiiq̄ue in hac Arsanis secta addiscenda posuisse videantur.*

3, 4, 4. IPGVMQVE) Tauri montis, quo Cilicia clauditur.

3, 4, 5. PAUCIS) Validum præsidium agnoscit Arrian. 2, 1, 21. nempe loci naturam respiciens, *quem, ut noster ait, vel pauciores obtinere potuissent.* Curtius paucos intellexit, collatos ad numerum eorum qui cum Arsane discesserant.

3, 4, 7. PYRAMVS) Xenophon lib. 1. *ἐναβ. Inde primis castris M. part. XX. ad Pyramum progressus. huius nihilo minor stadio latitudo est.* Strabo lib. 12. *per Cataoniam Pyramus navigabile flumen decurrit, mediis in campis scaturiens. & subiicit Strabo: est autem fossa memorabilis, per quam aqua pura longo spatio infra terram fertur, ac deinde in superficiem erumpit. si quis iaculum in fossam conorqueat, adeo resistit vis aquæ, ut agere mergatur.* Multa dein Strabo memoranda refert, & concludit: *Per montes e-lapsus Pyramus tantum secum arena afferi à Cataonia partim à Cilicum campis, ut oraculum quoque feratur:*

Isthec euenient, vastis quo Pyramus vadis

Tempore profuso continget litora Cypri.

Apud Polybium 12, 8. pro Πόρον scribendum Πόγαρον [observauit hoc Ortelius in thesauro] quem alii Pinarum vocant. Raderus. Pinarum à Pyramo diuersum esse flumen, atque Πύραρον scribendum apud Polyb. docebimus infra 3, 8, 28.

3, 4, 8. CYDNVS) Xenophon lib. 1. *Per mediam urbem fluit Cydnus, cuius latitudo est duorum iugerum, hoc est, 250. pedum.* Strabo lib. 14. *Tarson, inquit, Cydnus mediam perfluit iuxta Gymnasium Iuniorum. Eius ortus non procul est, alueus vero per profundam vallem illatus recta in urbem ingreditur. Aqua est rapidissima & frigida, quapropter hominibus ac bestiis auxiliatur que nervos crassiores habent.* Arrianus 2,

1, 24. *Cydnus autem cum ex Tauro monte oriatur, & puro solo excipitur, fit ut unda eius incorruptissima, simulque frigidissima sit.* Tibullus 1, 7, 13. hunc laudat:

At te Cydnæ canam, tacitis qui leniter undis

Caruleus placidis per rada serpis aquis.

Dio Chrysostomus in Tarsica prima: *Et hoc Cydno, qui omnium fluviorum commodissimus & pulcherrimus est, & qui ex eo bibunt, diuites & beati sunt Homero. Vitruvius 8, 3. Cydnum podagræ mederi docet, cruribus eo merlis. expertus est hoc Cassius Parmensis. [forte apud Plinium 31, 2.] Apollonius Tyaneus [apud Suidam voce Euthydemus: ex Philostrati Apollon. 1, 5.] Tarsenses usit, velut aues ad Cydnum otiosos federe solitos, eius amoenitate & pulchritudine ebrias. Solinus cap. 38. Hunc Cydnum, inquit, alij præcipitari Tauro, alij derivari ex alveo Choaspis [Hydaspis legit Willermus Tyrenf. histor. 3, 18.] tradiderunt. [Refutat hoc Salmastius] Qui Choaspes ita dulcis est &c. Ex illo igitur parente Cydnus miram trahit suavitatem. Quidquid candidum est, Cydnum gentili lingua Syri dicunt [Salmast. ad Solin. pag. 772. testatur in libris Mss. ita legi: quicquid candidum est, illinc homines Cydnum vocant. & exponit, illinc homines, sunt Cilices quorum amnis Cydnus.] Unde anni huic nomen datum. [Eustathius ad Dionys. vers. 875. ei nomen facit à Cydno Anchiales filio] Tamen vere, cum nives solvantur, reliqua parte anni tenuis est & quietus. [Et hinc conciliare possis Strabonem Tibullo, quorum ille violentissimum hunc fluvium, hic placidum nobis describit] Dionysius Alexandrinus de situ orbis: *Atque huic (mari Illico) multorum fluminum miscetur unda è longinquo orientium, Pyramique & Pinarum Cydnique flexuosi mediam per Tarsiam euntis.* Ex his emendes licet qui duorum fluminum nomina per ignorantiam miscent, Pyramum & Pinarum, cum diuersa fuerint, ut hic discis. De Cydno Eustathius ad hunc Dionysii locum: *Frigida vero est Cydni aqua, confertque obstructione laborantibus.* immo & podagra scētis, ut Vitruvius docet, [item Plinius 31, 2.] & Baptista Mantuanus:*

De quoque tardigradam tactu sanare podagram

Cydne potens.

Stephanus Cydnon Bithyniæ flumen facit. De hoc Cydno Ciliciæ, non Bithyniæ, toto capite XIX. disputavit Bisciola l. 14. Raderus. Eum per mediam Tarsion decurrere, cum citatis, & Curtio mox 3, 5, 1. etiam Vibius Sequester testatur, & Paulsan. lib. VIII. pag. 502. p. Plinius 5, 27. *Cydnus Tarsum liberam urbem procul à mari secans.* Philostratus 1, 5. *per ipsorum (Tarsensium) urbem fluit Cydnus fluvius, frigidissimum esse ex libro Galeni de procataceticis causis facile conieceris. De Cydno, qui à qua liquore conspicuus, Tarsum interfluit, & Alexandri morbo, vide & Valer. Max. 3, 8. f. Quod Ortelius ex Leunclatio notat, flumen hoc Turcis Carasu vocari, pugnare videtur cum antiquorum testimoniis. nam Carasu, ut ipse Leuncl. hist. Musulmam. lib. II. tradit ab aqua nigra sic nominatur. Cara enim nigrum est Turcis. hic autem fluvius plane ex contrario ab albedine nomen accepit, ut supra ex Solino dictum est. certe puritatem aquæ omnes vnanimiter ei tribuunt, etiam Ouidius de arte 3, 204. Lucidum appellat:*

Vel prope te nato, lucide Cydne, croco.

& Ammianus 25, 33. *Cydnus grauissimus amnis & liquidus.* Potius igitur Carasu vocatur, quod impetu veloci fluat, & profundus sit, ut alter apud Leunclau. in supplement. Annal. Turc. pag. 142. & 359.

3, 45 10. *LYRNESSI ET THEBES*) Iam pridem delatarum urbium nuda loca, neque vestigia vlla præter nomina extantia. Est [Turnebus aduersar. 13, 15.] qui hoc loco Curtium erroris grauissimi reum postulet, eumque nominis communicatione & societate deceptum affirmet. Atque fortasse deceptus est.

est qui deceptum putat. Nam Curtius secutus est Dionysium periegetem, qui in Cilicia quoque Lyrnessum ponit, ut Strabo lib. 13. Lyrnessum & Theben in Pamphylia extra [Taurum iuxta Ciliciam. Dionysii versus sunt 875. *Multe non deinceps Cilicum sunt vrbes, Lyrnessus, Mallosque, & Anchiatis, Solique.* Ad quem locum Eustathius: *Cilicum porro ciuitas est Lyrnessus alia quam Troia: alio nomine Homala, in alio quidem sita, eo autem nomine à Mallo quodam dicta, qui illam condidit; vel dicitur modum. hoc est coronis, quas coruus olim rapuerat, ibique deposuerat, dicta est.* Itaque duplices Lyrnessum & Theben condimus, Homerianas & Dionysianas, quas Dionysii posuit hic Curtius, etsi illis Homericis multo ignobiliores, & obscuriores. Raderus. Ego potius cum Turnebo sentiam. nam neque Theben vllam ex Dionysio monstrat Raderus; & Lyrnessum, ab eo ita nominatur, tanquam extaret: quam tamen Curtius diu ante (quippe ab Achille) excisam vult, cuius Herois opera cum præcipue admiraretur Alexander; dubio protul monumenta rerum eius cupide visabat. quam & ipsam rem argumenti loco pono, non de aliis quam Homericis viribus hic esse sermonem, quod & apparet ex illis: *vulgata exminibus.* Quæ verba efficiunt, ut nec magno Salmasio plenam adhibere fidem audeam, quamquam ille ad hunc Solini locum conetur ostendere, Curtium has vrbes non ex Troica regione Cilicum, sed ex Pamphylia in Ciliciam suam transtulisse. Nam & in Pamphylia eo nomine vrbes fuisse ab iis quos Achilles ex antiquis Lyrnesso Thebeque eiecerat, conditas, auctoritate Strabonis asserit, quam cum Strabo à Callisthene (qui & Æneæ Siluius citatur in hist. de Asia cap. 90.) petat, suspicor, Callisthenem hoc ipso Alexandrinæ historiæ loco de iis viribus tractauisse, nempe cum Alexandri expeditionem per Pamphylia in Ciliciam scriberet. Ut ita credam Straboni fuisse eas vrbes in Pamphylia, conijciam & eas ipsas monstratas Alexandro fuisse: Curtium tamen, ex verbis eius, suspicor non de his sensisse, sed potius in animo habuisse Homericas. propter rationes supra adductas. nec enim infrequens est, ut in his talibus, immo & longe grauioribus, historiæ scriptores dissentiant. Lyrnessum in Lycia ponit Stephan. in *Σάεδνος*. Ceterum hoc loco vetustiores edd. habent, *Lyrnessi & Cebesii, specus quoque,* Mss. fere omnes *Lirnessi & Thebestii pontis quoque specus,* manifestis veræ lectionis vestigiis, quam qui primus restituerit, non reperio. non enim Turnebus fuit, si Ortelio credimus in *Cebesius: Est,* inquit, *qui Thebes hoc loca legit, & hanc lectionem video à Turnebo approbari.*

TYPHONIS QVOQUE SPECVS) Typho Græcis est procella turbinis. Plinium lege. De hoc Aristot. disputat in Meteoris, & Agellius. Iam ex hoc poëtæ gigantem ædificauerunt, quem aiunt è terra natum, *ἐκ τῆς γῆς γεννηθέντα* centicipitem ab Apolline interfectum, Ætnæ à Ioue subiectum expirare ignes. Alii Typhonem aiunt Ægyptium Osiridis, Ididis, Apollinis & Veneris fratrem, à quo Osiridem tradunt interemptum, de quo Berofus, Diod. Siculus & alii. Alii fabulas rursus ad naturam referunt, & fabularum ænigmata exponunt, quod in plerisque locis ex terræ spiritibus terræmotus gignantur, ignesque erumpant, quibus montes franguntur, & hos esse Encelados Æthæos, hos Briareos, hos Typhæos, hos Typhonas, quæ ego omnia poëtis & Mythologis relinquo. Pindarum Olymp. ode 4. & Pyth. ode 1. & 8. Homerum, Melam etiam, Gyraldum & Natalem Comitem inspicere. Raderus. Strabo lib. 16. specum Typhonis apud Antiochiam quoque ostendi scribit: *Orontes* (fluuius) cum prius *Typhon* dicebatur, *mutato nomine, ab illo qui in eo pontem fecit, Orontes est appellatus.* Huic loco Typhonis fulmine icti fabulam assignant, & de *Arimis*, de quibus à nobis supra dictum est. Aiunt draconem fuisse, & fulminibus ictum, dum fuge latebras quæreret, tractibus terram secuisse: & ut fons erumperet, effecisse: quæ *nomens*

nomen Rhexethra hinc obsinueris. Vide eundem auctorem lib. 5. vbi de Pythecufis, & lib. 13. in descriptione Lydiae, vbi Homerum & Pindarum citat. Illud autem antrum Corycium appellatur Eustathio ad Dionysii versum 855. ex Strabonis 14. libro, & Aristotele, quod describit Solinus cap. 38. ex Mela 1, 13. Strabo dicto loco. Est & aliud antrum Corycium in Phocide iuxta Parnassum, apud Herodotum 8, 36. Quir & Erythraei Corycium montem & in eo antrum ostendant, in quo natam Herophilam (Sybillam) dicunt, apud Paul. lib. 10. Apuleius pr. libri de Mundo ostendit id antrum à multis curiose descriptum fuisse, ipse penetralia Coryci vocat.

CROCVM) Vide auctores modo citatos, & Salmasium ad Solini cap. 38. de Corycio croco etiam Martialis epigr. 3. 65. 9. 39. II, 9. Sallust. H. 1, 4, 36. iter vortit ad Corycum urbem incultam, passusque nemore in quo crocum gignitur.

CETERIQVE) Arati nempe poeta monumentum, id eo referendum, inquit Mela 1, 13. quid ignotum, quam ob causam iacta in id saxa distillant, atque alia, seu Chryssippi Stoici, seu Philemonis Comici Solis natorum. Raderus.

NIHIL PRÆTER FAMAM) Pulchre Strabo lib. 2. *Naturalis quidem oportet referre locorum condiciones, cum permaneant, mutationi obnoxiiis in qua sunt adsciticia: quæquam harum quoque pleraque non sunt prætereunde, que aliquando saltem tempore permansura sunt, ac quibus aliquid fame & nobilitatis adheret. hæc enim etiam ad posteritatem locis illis inhærens effici, ut quasi adnata videantur ea, que iam pridem deserunt esse accidentia, ut facile appareat, horum quoque faciendam mentionem. Hoc enim de multis vrbibus licet pronuntiare, quod de Olyntho & vicinis dixit Demosthenes: quas ita ait delectas esse, ut si quis nunc ea ad loca perueniat, is dubitare possit nunquam ibi fuerit habitatum. Verumtamen in huiusmodi loca libenter homines proficiscuntur, ipsa vestigia tam nobilitatem operum capientes videre, sicut & sepulcra inclitorum virorum. eadem ratione legum quoque & formarum reipublice recordamur iam ibi abolitarum, utilitate ad hanc cognitionem non secus, quam ad actionum notitiam imitari. aut enim ut imitemur ea, aut ut deuenimus, cognita nobis esse cupimus.* Tali itaque studio cognoscendæ antiquitatis Alexander tenebatur, ut patet etiam infra 4, 8, 3. & Philostratus in Apollon. 2, 4. dicit de Alexandro, quod fuerit ἀρχαιολογίας ἑταίρος, antiquitatis nimis amator. quemadmodum & æmulus eius Germanicus apud Tacitum 2, 54, 2. ardebat cupidine veteres locos, & fama celebratos noscendi. Sic & Paulus Æmilius apud Liu. 45, 27, 3. & Pompeius, de quo Appian. in Mithridaticis.

3, 4, 11. *CONFITEBATUR*) Quanquam in omnibus libris comparere dicatur hoc vocabulum, id ego tamen à suspitione glossæ non abfoluo, non magis quam illud arbitrabatur, de quo dicemus mox 3, 5, 16. Sic apud Liuium in oratione Nabis 32, 39, 6. neque enim se illos timere dixit, sed exules Argiuorum, illud dixit eliminandum esse facile apparet. considera Curtii locum infra 3, 8, 3. cum aliis similibus.

IN SPERNTES) Præ tuli hoc editionis Aldinæ, quamquam & impressorum & scriptorum plurimos ad stipulatores haberet altera lectio, quæ delectabat particulam; sed ea sensum nimium facit acuriorem: nisi defuissent qui tantum propellerent saxa in subeuntes, sua sponte eos oppressura fuisse, absque vlllo alio labore aut conatu. Sic Tacit. H. 3, 29, 2.

3, 4, 13. *SCRIPTARIQVE CALLES*) Sic Germanicus apud Tacit. 1, 61, 2. præmisso Cæcina, ut occulta saltuum scrutaretur. quem ad locum plura. Leuis autem armatura ad explorandum eiusmodi loca, semper visa fuit aptissima, cum & impeditis locis facilius se reciperet, & si interciperetur, ad summam rei minus damnum esset.

M.A.

MANVS OCCVPAVERAT) Vide annon rectius sit, *mann*. vt ad Alexandrum referatur *no occupauerat*.

NON ITER) Per loca periculosa incedens miles tam ad iter paratus esse debet, quam ad proelium, idque maximis ducibus semper curæ fuit. dicemus, volente DEO, in plenissimis ad Tacitum commentariis, 3, 51, 3. *incoessit iuineri & pratio*. Adde infra 3, 8, 23. & 25.

3, 4, 14. *TARSON*) Tarsus caput Ciliciæ omnium fere literis monumentisque celebrata, sed hoc vno felicissima, quod orbis doctorem nobis S. Paulum in lucem protulerit, vel potius educarit, Actor. 21, 39. facta parens tanti alumni, de qua Solinus *Matrem urbium habet Tarson, quam Danaos proles nobilissima Perseus locauit*. Idem, *Sed alij Sardaniatum conditorem laudant*. legendi Stephanus de urbibus, Dionys. Alexandrinus cum Eustathio, Alexander Polyhistor, præsertim Strabo lib. 14. qui multa & præclara de Tarso, & inde natis claris viris. Duæ præterea orationes Dionis Chrysostomi, dignæ viri eruditi lectione. Raderus. Iosephus, 1, 6. *Tharsensibus Tharsus*, Iapheti nepos, vt originem ita nomen dedit. Sic enim olim appellabatur Cilicia: cuius rei signum est Tarsus urbium eius celeberrima, ceterarumque princeps, prima nominis litera in saxi mutata. Ammianus 14, 25. Ciliciam vero, que Cydno anthe exultat, Tarsus nobilitas, vrbis perspicabilis (Salmat. ad Solin. legit, *perspicua; nobilis hanc*) hanc condidisse Perseus memoratur, Ionis filius & Danaüs; vel certe ex Æthiopia profectus Sandan quidam nomine, vir opulentus & nobilis. Strabo lib. 16. vbi de Antiochia Syriæ: tradunt Tripolemm ad inquirendam Io ab Argiis missum, cum illa apud Tyrium primo conspectui esset subtracta, per Ciliciam errasse: & Argiuis quosdam, qui cum eo erant, facta discessione ibi Tarsum condidisse. Willermus Tyrentis histor. 3, 18. cum Iosephi & Solini opiniones de conditore Tarfi protulisset, subiungit: *Potesse tamen vtrumque verum esse, & quod Tarsus (sic vocat Iosephi Tharsum) primus eam fundauerit, & quod postmodum eam reparauerit, vel amplauerit Perseus*.

SVBICIEBANT IGNEM) Sed sine effectu. nam Parmenio urbem conseruauit, nullum spatium relinquens barbaris perficiendi cepti. Sic cape illa Arriani 2, 1, 23. *Arfanes confestim ex Tarso ad Darium regem fugit, nullo damno vrbis illato*. quæ postrema verba non adiunxisset, nisi voluisset intelligi, præter animi sententiam nihil eum nocuisse. Ceterum idem fere huius vrbis fatum annotat Robertus Monachus histor. Ierolol. lib. 3. Nempæ Christianis eo accedentibus, Turcos vrbe relicta fugisse.

NE OPVLENTVM) Quis hic mendum suspicetur? nec ego quidem. At omisso *E ne*, quam in libro nescio quo notauit, qui idem exhibebat *inuidens*, facit suspicari, an non fuerit, *subiiciebant ignem, opulentum oppidum hosti (vel hostibus) inuidentes*. Maneat tamen quod hætenus obtinuit. Acidalius. Nostri libri nihil hic à vulgatis variant, nisi quod *subiiciebant* legunt pro *subiiciebant*, vt fere semper in eiusmodi verbis solent.

PARMENIONE) Hic prima est mentio Parmenionis, primis tamen libris celebratum fuisse non sinunt dubitare bella Alexandri cum Græcis, Thracibus, Illyriis, Triballis & aliis gesta, vt fit ab aliis historicis. laudabitur frequenter infra. fuit proximus à rege dux & maior ipso rege. nam hoc elogium est de illo infra 7, 2, 33. *Multa sine rege prospere, rex sine illo nihil magnæ rei gesserat*. Sed de Parmenionis cæde, laudibus, eiusque filio Philota suo loco dicemus. Raderus.

A SE CONSERVATAM) Metu aduentus sui percussis & fugatis hostibus, qui exitium vrbis moliebantur. Sic apud Liuium 35, 3, 2. *Consul urbem (Arretium) hand dubie seruata aduentu suo est ingressus*.